

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13501,Propaganda-komunistyczna-w-plakacie.html>
03.05.2024, 05:32

Propaganda komunistyczna w plakacie

Dnia 20 lutego 2004 r. 16 odbyło się otwarcie wystawy „Propaganda komunistyczna w plakacie”.

Uroczystość miała miejsce w Muzeum Miejskim we Wrocławiu (dawny Arsenał), przy ul. Cieszyńskiego 9. Ekspozycję przygotowali pracownicy Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej we Wrocławiu w oparciu o materiały z ekspozycji „Plakat i grafika w służbie propagandy komunistycznej 1944-1956”, zorganizowanej przez OBEP IPN w Rzeszowie. Materiały pochodzą ze zbiorów: Muzeum Podkarpackiego w Krośnie, Muzeum Plakatu w Wilanowie, Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu oraz archiwów prywatnych.

Propaganda – od łac. propagandus, oznacza szerzenie poglądów, idei i haseł, mające na celu pozyskanie kogoś dla jakiejś idei lub akcji.

Indoktrynacja – systematyczne, natarczywe wpajanie jakiejś idei, doktryny, zwłaszcza politycznej, często za pomocą środków masowego przekazu.

Po II wojnie światowej Polska znalazła się w strefie wpływów Związku Radzieckiego. Zdobywanie władzy przez komunistów odbywało się jednak nie tylko poprzez fizyczną eliminację przeciwników narzuconego ustroju. Podejmowano także wysiłki mające na celu przekonanie jak największej liczby Polaków do nowej rzeczywistości.

7 września 1944 r. Dekretem PKWN powołano Resort Informacji i Propagandy, w kompetencji którego znalazły się sprawy „prasy codziennej i periodycznej, sprawy agencji prasowych, informacyjnych i telegraficznych, sprawy produkcji filmowej i kinematografii, sprawy wydawnictw informacyjnych i propagandowych oraz sprawy propagandy masowej w kraju i propagandy za granicą”. Od początku 1945 r., już Ministerstwem Informacji i Propagandy, kierował Stefan Matuszewski, od października 1946 r. – Feliks Widy-Wirski. W połowie kwietnia 1947 r. Ministerstwo zostało zlikwidowane, a większość spraw znajdujących się w jego kompetencji przejęło Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Przez ponad 40 lat, na niespotykaną wcześniej skalę, korzystano z propagandy będącej jednym z głównych narzędzi totalitarnego systemu w Polsce.

Propaganda miała ułatwić walkę polityczną z przeciwnikami, wywierać przekonanie o nieuchronnym zwycięstwie komunizmu w Polsce i na świecie, ukrywać niepowodzenia, mobilizować społeczeństwo do akcji skierowanych przeciwko wrogom wewnętrznym i zewnętrznym, zwalczać nałogi społeczne, propagować współzawodnictwo socjalistyczne, czy też kształtować świadomość historyczną w kierunku pożądanym przez rządzących.

Władza stopniowo przejmowała środki masowego przekazu, kontrolując w ten sposób zakres informacji, jaki docierał do społeczeństwa. Powszechną indoktrynację realizowano poprzez wykorzystanie prasy, radia, telewizji, filmu, organizację masowych pochodów,

wieczów i akademii.

W komunistycznym systemie indoktrynacji społeczeństwa szczególna rola przypadła plakatowi, towarzyszącemu bodaj każdej dziedzinie życia, działaniom politycznym i społecznym w minionym systemie politycznym.

